

hed mellem mig og Udvalget, hvis Mening synes at have størst Udstigt til at vinde Medhold her i Salen; men, naar der af en Taler er antydet, at ved Godsets Dvergang til Selveiendom ifølge det Kalkreuzhisse Testamentes Aand en saadan Udvikling burde indtræde, ved hvilken Godsets forhøiede Værdi og hvad derfor betaltes anvendtes paa en særlig Maade til Bedste for Bøndebefolkningen med Udelukkelse af Academiet, maa jeg dog gjenkalde i Erindring, hvad jeg tidligere har sagt, at, naar man betragter Testamentet og den derpaa grundede Fundats, ligger deri intet Andet, end for det Første Oprettelse af en Stiftelse og dernæst Henlæggelse af en Hovedgaard og Bøndergods til denne Stiftelse som det Stof, hvoraf den skulde have Næring, og det er blot bestemt, at dette Stof ikke af Stiftelsen skal behandles for haardt; der er bestemt visse positive Lettelser, ikke Videre. Det er ganske vist, at hele Tilstanden paa Fæstegodset nu er langt bedre end den oprindeligt var med de dengang tilstaaende Lettelser. Hvad nu det Spørgsmaal angaaer, hvori der er Uenighed mellem mig og Udvalget, skal jeg, idet jeg væsentlig holder mig til den ærede Ordfører, tillade mig nogle Bemærkninger ved hans Uttringer.

Det er blevet sagt, at Lovudkastet havde valgt en vilkaarlig Bei ved at dele det omspurgte Beløb mellem Academiet som Eier og de nærværende Fæstere; men naar Spørgsmaalet, om hvem dette Beløb retlig tilkommer, ikke er klart — og Udvalget har ikke sagt, at det var klart — saa synes det mig, at det ikke er mere vilkaarligt at dele den omstridte Gjensstand end at give den ene af Parterne det Hele; det Sidste forekommer mig ligesaavel at være en Vilkaarlighed, naar man ikke godtgjør, at den Eine har Retten paa sin Side. Hvad det angaaer, at det af Udvalget gjorte Forslag skulde falde sammen med et Forslag, som 1847 var gjort af Godsinspektionen, har allerede den ærede Ordfører tilføiet, at Forslaget da var fremkommet som subsidiært; men jeg maa meget bede lagt Mærke til, hvad han ogsaa antydede, at der i dette Forslag fra Godsinspektionen paa en ganske anden Maade var taget Hensyn til Academiets Tarv, hvorved det ubetydligt vilde have faaet langt mere.

end det efter Udkastet vil faae; thi der var blot omtalt en fast Recognition, men der var ikke omtalt, at iøvrigt Afgiften skulde blive staaende som den var, og der var ikke henviist til en saadan Burdering af den aarlige Afgift som nu skal finde Sted, men Fastsættelsen af Afgiften vilde da være steet ad den administrative Bei af Bestyrelsen for Academiet, efter en Burdering, som den selv havde ladet foranstalte. Naar Ordføreren har omtalt, at det kalkreuzhisse Gods's Besskaffenhed skulde gjøre det særdeles betænkeligt for Bønderne at modtage Selveiendom, og udsætte sig for Conjunctionernes Verlen, der mere rammer Eieren end Fæstere, vil for det Første denne Vanseelighed i en kun meget ringe Grad fernes, der ved at ikke Halvdelen af Indsætningssummen men det Hele afaaar i Kjøbesummen for Gaarden; thi Forskjellen i den Byrde, hvor med Selveieren skal gaae Conjunctionerne imøde, bliver herved ikke stor. Men jeg troer ikke, at der ved dette Gods er nogen særlig Omstændighed, der skulde gjøre Dvergangen til Selveiendom betænkeligere for disse end for andre Bønder. Jeg troer ikke, det er rigtigt med Hensyn hertil at henvise til hvad der nylig er kommet frem om den til dette Gods hørende Hovedgaard Hellestrup. For det Første maa man lægge Mærke til, at den hidtil betalte eller desværre ikke betalte men stipulerede Forpagtningsafgift af Hellestrup, som man nu ikke ved en ny Forpagtningsauktion har kunnet naae, er fremkommen ved en Forpagtningsauktion, som blev afholdt under de for Landmænd gunstigste Conjunctioner paa en Tid, da man troede at kunne byde næsten hvad det skulde være for en Forpagtning, nemlig 1845. Dernæst troer jeg, at der er en meget væsentlig Forskiel mellem Hovedgaarden Hellestrups Besskaffenhed og det kalkreuzhisse Bøndergods's Besskaffenhed. Naar der er sagt, at Academiet opoffrede meget Lidt, er det indtil en vis Grad sandt, men kun forsaavidt Academiet ikke holder sig til den strenge Ret, medens man paa den anden Side gjør Retten gjældende i fuld Udstrækning; thi naar Academiet vilde benytte de ifølge Fundatsen det aabestaaende Leiligheder til at afhænde Fæstestederne paa dette Gods, vilde det ikke have en